

Raadsvoorstel

Onderwerp Zaakid	Raadsvoorstel Eenmalige energietoeslag 2023 Zoetermeer 2023-113127
Auteur	Kai Houterman +31793469262 K.Houterman@zoetermeer.nl
Gemeentesecretaris	Huykman, B.J.D.
Afdelingshoofd	Hart K. 't (Kim)
Portefeuillehouder	Wethouder Velzen
Medeverantwoordelijke(n)	

Uiterste behandeldatum (+ reden)	18 december 2023, zodat we voor de kerst de energietoeslag uit kunnen keren.
Programma(s)	Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie
Eerdere besluitvorming	Raadsbesluit Eenmalige energietoeslag 2022 Zoetermeer
Samenvatting	Ook voor 2023 ging de gemeente Zoetermeer ervan uit dat we een eenmalige energietoeslag van € 1300 mochten uitkeren. Begin 2023 heeft de gemeente Zoetermeer, vooruitlopend op een definitief besluit, een voorschot uitgekeerd van € 500 aan huishoudens die in 2022 recht hadden op de energietoeslag. Op 3 oktober 2023 heeft de Eerste Kamer ingestemd met de Wet Energietoeslag 2023 en mag de gemeente Zoetermeer de resterende € 800 uitkeren. Deze keer geldt, net als vorige keer, beleidsvrijheid voor gemeenten. Zowel voor het bedrag als de doelgroep. Het Rijk, de VNG en Stimulansz doen echter weer de nadrukkelijke oproep aan gemeenten weer zo veel mogelijk uniform de energietoeslag uit te keren aan de groep tot 120% van de bijstandsnorm en € 1300 euro uit te keren (of € 800 als de gemeente al een voorschot heeft betaald). Het college heeft de <i>Beleidsregels eenmalige energietoeslag 2023</i> (zie bijlage) vastgesteld. De beleidsregels zijn in lijn met de regeling die het Rijk voor ogen heeft gehad en in lijn met de handreiking die het Rijk en VNG in samenwerking met Stimulansz hebben opgesteld. Het gaat om een toeslag van € 800 voor huishoudens met een inkomen niet hoger dan 120% van de bijstandsnorm. Het uitgangspunt is dat het college zo veel mogelijk toeslagen ambtshalve toekent. De kosten voor deze energietoeslag worden helaas slechts deels gedekt door het Rijk. Met voorliggend voorstel wordt uw raad gevraagd om de middelen die het Rijk beschikbaar stelt aan de gemeente Zoetermeer voor de energietoeslag, te bestemmen voor die energietoeslag. Daarnaast wordt uw raad gevraagd het tekort dat waarschijnlijk ontstaat te dekken uit het begrotingssaldo.

Bijlagen	Bijlage 1. Beleidsregels Eenmalige energietoeslag 2023 Zoetermeer Bijlage 2. Begrotingswijziging
-----------------	---

Raadsbesluit

Raadsvoorstel Eenmalige energietoeslag 2023 Zoetermeer
2023-113127

De raad van de gemeente Zoetermeer;

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 28 november 2023

besluit

1. De middelen die het Rijk aan de gemeente Zoetermeer beschikbaar stelt voor de eenmalige energietoeslag voor dit doel te bestemmen.
2. Het verwachte overschot in 2023 van € 0,6 miljoen ten gunste van het begrotingssaldo te brengen en het nadeel van 2024 van € 0,9 miljoen ten laste van het begrotingssaldo te brengen.
3. De bij dit besluit horende begrotingswijziging vast te stellen.

Over dit besluit geen referendum mogelijk te maken omdat het een begrotingswijziging betreft. Dit besluit treedt in werking de dag na bekendmaking.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad op 18 december 2023

de griffier,

de voorzitter,

drs. R. Blokland MCM

drs. M.J. Bezuijen

Toelichting

Probleemstelling en kader

Inleiding

In december 2021 is er een – door de gemeenten te verstrekken – energietoeslag aangekondigd voor huishoudens met lage inkomens. In 2022 is aan de huishoudens in Zoetermeer tot 120% van de bijstandsnorm € 1300 per huishouden uitgekeerd. Dit was in lijn met het de handreiking die het Rijk en de VNG samen met Stimulansz hadden opgesteld. Deze kosten voor deze doelgroep werden gedekt door het Rijk.

Ook voor 2023 ging de gemeente Zoetermeer er vanuit dat we een eenmalige energietoeslag van € 1300 mochten uitkeren. Begin 2023 heeft de gemeente Zoetermeer, vooruitlopend op een definitief besluit, een voorschot uitgekeerd van € 500 aan huishoudens die in 2022 recht hadden op de energietoeslag.

Op 3 oktober 2023 heeft de Eerste Kamer ingestemd met de Wet Energietoeslag 2023 en mag de gemeente Zoetermeer de resterende € 800 uitkeren. Deze keer geldt, net als vorige keer, beleidsvrijheid voor gemeenten. Zowel voor het bedrag als de doelgroep. Het Rijk, de VNG en Stimulansz doen echter weer de nadrukkelijke oproep aan gemeenten weer zo veel mogelijk uniform de energietoeslag uit te keren aan de groep tot 120% van de bijstandsnorm en € 1300 euro uit te keren (of € 800 als de gemeente al een voorschot heeft betaald).

Het college heeft de *Beleidsregels eenmalige energietoeslag 2023* (zie bijlage) vastgesteld. De beleidsregels zijn in lijn met de regeling die het Rijk voor ogen heeft gehad en in lijn met de handreiking die het Rijk en VNG in samenwerking met Stimulansz hebben opgesteld. Het gaat om een toeslag van € 800 voor huishoudens met een inkomen niet hoger dan 120% van de bijstandsnorm. Het uitgangspunt is dat het college zo veel mogelijk toeslagen ambtshalve toekent.

De kosten voor deze energietoeslag worden helaas slechts deels gedekt door het Rijk. Met voorliggend voorstel wordt uw raad gevraagd om de middelen die het Rijk beschikbaar stelt aan de gemeente Zoetermeer voor de energietoeslag, te bestemmen voor die energietoeslag. Daarnaast wordt uw raad gevraagd het tekort dat waarschijnlijk ontstaat te dekken uit het begrotingssaldo.

Op dit moment verwacht het college een tekort van € 255.600 als we even veel toeslagen verstrekken als begin 2023. Pas als alle uitkeringen zijn gedaan is duidelijk hoe groot het tekort uiteindelijk is en zal het college hierover rapporteren. Bij een groter (dreigend) tekort voor de nacalculatie komt het college bij u terug.

Beoogd effect

Middelen beschikbaar te stellen voor de energietoeslag om huishoudens met lage inkomens in staat te stellen hun energiekosten te betalen.

Voorstel/keuzemogelijkheden/risico's

Argumenten

1.1 Het is nodig om de middelen die het Rijk beschikbaar stelt formeel te bestemmen voor de energietoeslag.

De middelen van de energietoeslag komen 'ongeoormerkt' naar de gemeente. Het is daarmee formeel aan de raad om deze te bestemmen.

2.1 Het Rijk keert een vergoeding uit aan gemeenten om een toeslag van € 800 voor huishoudens met een laag inkomen én de uitvoeringskosten te dekken.

Voor de gemeente Zoetermeer is dit in totaal € 8.885.000 voor de € 1.300 in 2023. Dit is minder dan in 2022, toen we € 9.537.000 kregen. In december 2022 heeft de gemeente € 3.380.000 ontvangen om de voorschotten van € 500 in 2023 uit te kunnen keren. In december 2023 ontvangt de gemeente het resterende bedrag van € 5.505.000.

2.2 Door verandering in de verdeelsleutel van het budget vanuit het Rijk krijgen wij waarschijnlijk te weinig budget om de energietoeslag te kunnen dekken.

In 2022 is de verdeling via de algemene uitkering verdeeld. Dit gaf voor een aantal gemeenten een negatief saldo. Daarom heeft het Rijk de verdeling veranderd naar een 'decentralisatie-uitkering'. Dit betekent dat ze hebben verdeeld op basis van de CBS-statistiek *het aantal huishoudens met langdurig laag inkomen (1 jaar of langer) tot 120% sociaal minimum*, met een 3-jaars gemiddelde van 2019-2021. Dit pakt negatief voor ons uit. Voor de gedetailleerde berekening, kijk bij het kopje financiën hieronder.

Dat betekent dat we, als het aantal uitgekeerde energietoeslagen gelijk is aan begin 2023, een deel van de energietoeslag zelf zullen moeten dekken uit het begrotingssaldo. Er is een vangnetconstructie opgericht door het Rijk. Daarvan weten we pas achteraf of en hoe veel aanspraak we hierop kunnen maken.

2.3 De energietoeslag 2023 loopt in twee kalenderjaren, daarom zijn de budgetten gesplitst.

Wij ontvangen het budget vanuit het Rijk in december 2023. In deze maand doen wij ook de automatische uitbetalingen. De aanvragen zullen in 2024 uitbetaald gaan worden. Daarom zijn de resultaten gesplitst over beide jaren. In 2023 is het resultaat positief, omdat het geld binnenkomt en we het niet allemaal uitgeven. In 2024 is het resultaat negatief, omdat we dat jaar geen inkomsten hebben, alleen kosten.

Kantttekeningen

Niet van toepassing.

Financiën

Voorschotten energietoeslag à € 500

Begin 2023 heeft het college aan 6.797 huishoudens een voorschot van de energietoeslag uitgekeerd (à € 500). Hierover is gerapporteerd in het Tweede Tussenbericht. De dekking van het tekort van de voorschotten gaat via een separaat raadsvoorstel.

Beschikbaar voor voorschotten energietoeslag	€ 3.380.000
Voorschotten à € 500, inclusief uitvoeringskosten	€ 3.510.000
<i>Resultaat (gerapporteerd in Tweede Tussenbericht, dekking via separaat raadsvoorstel)</i>	<i>€ -130.000</i>

Volgende ronde energietoeslag

Met de nieuwe verdeelsleutel krijgt de gemeente Zoetermeer voor de energietoeslag 2023 budget voor 6.388 uitkeringen. Onze doelgroep is dus groter dan het Rijk dekt. Als we ervan uitgaan dat we in de komende ronde een gelijk aantal energietoeslagen gaan uitkeren, moeten we er 409 zelf dekken (ongeveer 6%).

Er is nog een vangnetconstructie, maar we weten pas achteraf of en hoe veel we daar aanspraak op kunnen maken.

Naar verwachting is het tekort daarmee € 255.600. Daar staat tegenover dat van de energietoeslag 2022 ongeveer € 900.000 niet is besteed en is teruggevloeid naar het begrotingssaldo.

In onderstaande tabel is inzichtelijk gemaakt wat het exploitatieresultaat zal zijn als we bij de komende ronde aan evenveel huishoudens uitkeren als begin dit jaar. Het exploitatieresultaat staat niet vast, omdat we nog niet weten hoe veel huishoudens uiteindelijk de energietoeslag zullen ontvangen. Het is dus indicatief. Het college verwacht ongeveer 5.797 huishoudens automatisch te kunnen verstrekken en ongeveer 1.000 huishoudens via een aanvraag.

In de toekenning van het Rijk zit dus ook budget voor de organisatie- en uitvoeringskosten. De uitvoeringskosten voor de € 800 begroot het college op € 133.000. Daarnaast is het Geldpunt opgericht ten tijde van de energiecrisis. Het Geldpunt heeft huishoudens geholpen bij het doen van een aanvraag en het dempen van de energiekosten. Hiervoor is € 190.000 aan kosten gemaakt.

Beschikbaar voor energietoeslag 2023	€ 5.505.000
Toeslagen à € 800 (<i>indicatief</i>)	€ 5.437.600
Uitvoeringskosten	€ 133.000
Uitvoeringskosten Geldpunt	€ 190.000
<i>Resultaat (te dekken uit begrotingssaldo)</i>	<i>€ -255.600</i>

De automatische uitbetalingen staan gepland voor december 2023. De uitbetaling van de aanvragen zal plaatsvinden in 2024. Daarom splitsen we de uitgaven over beide jaren.

Het college zal naar verwachting € 4.860.600 van het beschikbare budget besteden in 2023. Dit bestaat uit: 5.797 automatische uitkeringen van € 800 (€ 4.637.600), € 33.000 euro aan uitvoeringskosten en € 190.000 van het Geldpunt. Het restbedrag van € 644.400 legt het college ten gunste van het begrotingssaldo.

Voor 2024 verwacht het college € 900.000 aan kosten. Dit bestaat uit 1.000 aanvragen van € 800 (€ 800.000) en € 100.000 aan uitvoeringskosten om deze uit te kunnen betalen. Deze legt het college ten laste van het begrotingssaldo.

Het totale resultaat voor de energietoeslag 2023 is dus € 258.000 negatief.

Begroting 2023	
Uitkering energietoeslag	€ 5.505.000
Automatische uitkeringen € 800 (<i>indicatief</i>)	€ 4.640.000
Uitvoeringskosten automatische uitkeringen	€ 33.000
Uitvoeringskosten Geldpunt	€ 190.000
<i>Resultaat 2023 (ten gunste van het begrotingssaldo)</i>	<i>€ 644.400</i>

Begroting 2024	
Uitkeringen op aanvraag à € 800 (<i>indicatief</i>)	€ 800.000
Uitvoeringskosten aanvragen	€ 100.000
<i>Resultaat 2024 (ten laste van het begrotingssaldo)</i>	<i>€ -900.000</i>

Controleprotocol

Niet van toepassing.

Participatie en Communicatie

Na elektronische bekendmaking van de beleidsregels in het Gemeenteblad, volgt communicatie over de energietoeslag via o.a. de website, gemeentelijke mediakanalen en partners.

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Toegankelijkheid en bruikbaarheid voor gehandicapten

Niet van toepassing.

Rapportage en evaluatie

Het aantal aanvragen en het aantal verstrekkingen wordt bijgehouden. Hierover en over het bereik onder de doelgroep koppelen wij in Q2 of 3 2024 terug. Dit hangt af van wanneer alle aanvragen zijn afgehandeld.